

Dr. sc. Marin Bonačić*

POSTUPAK PREDAJE OKRIVLJENIKA MEĐUNARODNOM KAZNENOM SUDU IZ PERSPEKTIVE HRVATSKOG PROVEDBENOG ZAKONODAVSTVA**

Jedno je od važnih obilježja međunarodnih kaznenih sudova to što oni u pravilu mogu voditi postupke samo u prisutnosti okrivljenika. Zbog toga predaja okrivljenika ima odlučujući utjecaj na mogućnost njihova djelovanja. U radu se razmatra jedan aspekt predaje okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu: postupak predaje u državi kojoj je Sud uputio zahtjev za uhićenje i predaju, koji se razmatra iz perspektive hrvatskog provedbenog zakonodavstva. Nakon uvodnih razmatranja u radu se prvo razmatraju materijalne i formalne pretpostavke za izdavanje zahtjeva Suda za uhićenje i predaju okrivljenika. U središnjem dijelu rada razmatra se niz pitanja postupka predaje okrivljenika Sudu. U tom dijelu razmatraju se obveze koje Statut postavlja i odredbe hrvatskog provedbenog zakonodavstva, uz usporedbu s drugim zakonima koji uređuju međunarodnu kaznenopravnu pomoć. Nakon provedene analize utvrđen je niz pitanja u kojima implementacija nije zadovoljavajuća te se iznose prijedlozi de lege ferenda.

Ključne riječi: međunarodno kazneno pravo, Međunarodni kazneni sud, suradnja, predaja, implementacijsko zakonodavstvo

1. UVODNE NAPOMENE

Suvremeni međunarodni kazneni sudovi u svojem radu ovise o suradnji država. Kako nemaju mogućnost samostalno izvršavati svoje odluke, Cassese je međunarodne kaznene sudove, konkretno Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), opisao kao divove bez ruku i nogu, čije umjetne ruke

* Dr. sc. Marin Bonačić, docent na Katedri za kazneno procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

** Ovaj je rad financirala Hrvatska zaklada za znanost projektom 8282 "Hrvatska kaznenopravna suradnja u Europskoj uniji i regiji: naslijeđe prošlosti i izazovi budućnosti (CoCo-Crim)".

i noge predstavljaju državne vlasti.¹ Suradnja između država i međunarodnih kaznenih sudova razlikuje se od kaznenopravne suradnje između država. Model kaznenopravne suradnje između država naziva se horizontalnim modelom, a onaj između međunarodnih kaznenih sudova i država vertikalnim modelom suradnje. Vertikalni i horizontalni model suradnje razlikuju se po tri ključna obilježja: dužnosti suradnje, stupnju uzajamnosti i mehanizmu za rješavanje prijepora.² Model suradnje država s Međunarodnim kaznenim sudom (dalje: MKS ili Sud) smatra se „slabim“ vertikalnim modelom zbog niza rješenja uobičajenih u horizontalnoj suradnji, u prvom redu diplomatskog kanala komunikacije između Suda i država, upućivanja na pravo zamoljene države i nekih drugih elemenata.³

Kako se u radu razmatra predaja Međunarodnom kaznenom sudu, potrebno ga je uvodno predstaviti. MKS je osnovan na temelju međunarodnog ugovora⁴ i zbog toga se obveza suradnje u pravilu odnosi samo na države stranke Rimskog statuta MKS-a (dalje: Statut). Kako bi Sud mogao djelovati, u Statutu su za države predviđene brojne obveze. Za ispunjenje obveza iz Statuta države u pravilu donose provedbene (implementacijske) propise. Među ostalim, na to utječe okolnost da neke odredbe Statuta nisu izravno primjenjive te da Statut zahtijeva stvaranje tehničkog mehanizma u državi za suradnju sa Sudom,⁵ odnosno da države same propišu procedure za izvršenje pojedinih obveza. Mogući su različiti pristupi: da država sva implementacijska pitanja uredi jednim zakonodavnim aktom ili da to učini izmjenom niza zakonodavnih akata.⁶

Republika Hrvatska potpisala je Rimski statut 12. listopada 1998., a ratificirala ga je Zakonom o potvrđivanju Statuta Međunarodnog kaznenog suda

¹ Cassese, Antonio, On the Current Trends towards Criminal Prosecution and Punishment of Breaches of International Humanitarian Law, *European Journal of International Law*, vol. 9, 1998, str. 13. Usporedba se ponavlja u velikom broju radova o suradnji međunarodnih kaznenih sudova i država (prema podacima na internetu, rad je citiran 281 put). Autor zahvaljuje anonimnoj recenzentici ili recenzentu na korisnim primjedbama i komentarima.

² Kreß, Claus; Prost, Kimberly, Part 9. International Cooperation and Judicial Assistance, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2008.

³ O vertikalnim i horizontalnim elementima suradnje s MKS-om v. opširnije *ibid.*, str. 2009.

⁴ Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda usvojen je na Diplomatskoj konferenciji Ujedinjenih naroda 17. srpnja 1998. u Rimu. Nakon prikupljanja potrebnog broja ratifikacija, Statut je stupio na snagu 1. srpnja 2002.

⁵ International Centre for Human Rights and Democratic Development and The International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy, *International Criminal Court: Manual for the Ratification and Implementation of the Rome Statute*, Vancouver, ožujak 2003., str. 13.

⁶ *Ibid.*

2001. godine.⁷ Na način implementacije Rimskog statuta MKS-a u RH najviše utječe činjenica da on, kao i drugi međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, čini dio unutarnjeg pravnog poretka RH i po pravnoj je snazi iznad zakona (čl. 141. Ustava RH).⁸ Obveze iz Rimskog statuta nisu implementirane izmjenom odredaba ustavnog ranga, nego donošenjem ili izmjenom niza zakona. Josipović navodi da, zbog odnosa snaga u Hrvatskom saboru, zakonodavac iz političkih razloga nije mogao ući u takvu intervenciju u pravni sustav.⁹ Na zakonodavnoj je razini Rimski statut implementiran Zakonom o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava (dalje: Zakon o primjeni Statuta ili ZPSMKS),¹⁰ Kaznenim zakonom (KZ)¹¹ te Zakonom o zaštiti svjedoka,¹² a podredno i nizom drugih zakona, npr. Zakonom o kaznenom postupku (ZKP),¹³ na koji upućuje ZPSMKS.

Jedno je od važnih obilježja međunarodnih i sličnih pomeđunarodnjernih (internacionaliziranih) kaznenih sudova to što oni u pravilu mogu voditi postupke samo onda kada je okrivljenik prisutan.¹⁴ Zbog toga dovođenje okrivljenika međunarodnim kaznenim sudovima, koje se naziva *predajom*,¹⁵ ima odlučujući utjecaj na mogućnost njihova djelovanja. U radu se razmatra samo jedan aspekt predaje okrivljenika MKS-u, a to je uređenje postupka predaje u državi kojoj je Sud uputio zahtjev za uhićenje i predaju, i to iz perspektive hrvatskog provedbenog zakonodavstva. Osoba čija se predaju traži u radu se naziva okrivljenikom, što nije u skladu s terminologijom Statuta, koji govori o „osobi čija se predaja traži.“ Međutim, kako se predaja može tražiti samo u

⁷ Narodne novine - međunarodni ugovori, br. 5/2001. Izmjena Statuta ratificirana je Zakonom o potvrđivanju izmjene i dopune članka 8. Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda i izmjena i dopuna Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda vezanih uz zločin agresije (Narodne novine, br. 12/2013).

⁸ Narodne novine, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010, 5/2014 (dalje: Ustav).

⁹ Josipović, Ivo, Novo hrvatsko implementacijsko međunarodno kazneno pravo: procesnopravni i organizacijski aspekti, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 10, 2013, br. 2, str. 845.

¹⁰ Narodne novine, br. 175/2003, 29/2004, 55/2011, 125/2011.

¹¹ Narodne novine, br. 125/2011, 144/2012, 56/2015, 61/2015.

¹² Narodne novine, br. 163/2003, 18/2011.

¹³ Narodne novine, br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 121/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014.

¹⁴ Iznimka je Posebni tribunal za Libanon, koji ima mogućnost provođenja suđenja u odsutnosti (čl. 22. Statuta).

¹⁵ Predaja okrivljenika međunarodnim kaznenim sudovima razlikuje se prema pretpostavkama i terminološki od dovođenja okrivljenika drugoj državi radi vođenja kaznenog postupka, što se naziva *izručanjem*.

odnosu na osobu protiv koje postoje „razborite osnove za sumnju“¹⁶ da je počinila kazneno djelo iz nadležnosti Suda i protiv koje je izdan uhidbeni nalog, može se raditi jedino o okrivljeniku. To potvrđuje i ZPSMKS, čija glava VI. nosi naziv „Uhićenje i predaja okrivljenika“.

Nakon uvodnih razmatranja u radu se prvo razmatraju materijalne i formalne pretpostavke za izdavanje zahtjeva za uhićenje i predaju okrivljenika Sudu te zahtjeva za privremeno uhićenje okrivljenika. U središnjem dijelu rada razmatra se postupak predaje okrivljenika, koji se pokreće podnošenjem zahtjeva državi u kojoj se okrivljenik nalazi. Unutar tog dijela razmatra se niz pitanja: opće odredbe o suradnji relevantne za predaju, uhićenje i dovođenje pred nadležan sud, postupak povodom zahtjeva za privremeno uhićenje i dobrovoljna predaja, pritvor i privremeno puštanje na slobodu, postupak za odlučivanje o zahtjevu za uhićenje i predaju, izvršenje predaje i naknadni zahtjev zbog pravila specijaliteta. U svim tim dijelovima razmatraju se obveze koje Statut postavlja i odredbe hrvatskog provedbenog zakonodavstva. Na kraju rada iznose se zaključna razmatranja o predaji okrivljenika MKS-u i o relevantnim hrvatskim provedbenim odredbama, pri čemu se upozorava na područja u kojima implementacija nije zadovoljavajuća te se iznose prijedlozi *de lege ferenda*.

2. ZAHTJEV KAO OSNOVA ZA POKRETANJE POSTUPKA PREDAJE

2.1. Uhidbeni nalog

Nakon započinjanja istrage tužitelj MKS-a ima na raspolaganju dvije mogućnosti za osiguranje prisutnosti okrivljenika: on može od predraspravnog vijeća MKS-a tražiti izdavanje poziva osobi da se pojavi pred Sudom ili izdavanje uhidbenog naloga (čl. 58. Statuta). Poziv je predviđen kao alternativa uhidbenom nalogu u slučaju kada postoje razborite osnove za sumnju da je osoba počinila kazneno djelo i smatra se da je on dovoljan za osiguranje prisutnosti okrivljenika (čl. 58. st. 7. Statuta).¹⁷ Ako se prisutnost okrivljenika ne može osigurati pozivom, tužitelj će tražiti izdavanje uhidbenog naloga.

Pretpostavke za izdavanje uhidbenog naloga jesu razborite osnove za sumnju da je osoba počinila kazneno djelo u nadležnosti Suda i nužnost uhićenja zbog određenih, u Statutu predviđenih, razloga. U odnosu na prvu pretpostavku uhidbeni nalog moguće je izdati samo protiv okrivljenika osumnjičenih za počinjenje međunarodnih zločina iz st. 5. Statuta, ne i protiv okrivljenika

¹⁶ Službeni prijevod standarda „*reasonable grounds to believe*“ u ZPSMKS-u.

¹⁷ Pritom je, ako nacionalno pravo to predviđa, uz poziv moguće odrediti i mjere kojima se ograničava sloboda blaže od pritvora (istražnog zatvora).

osumnjichenih da su počinili kaznena djela protiv međunarodnog pravosuđa iz čl. 70. Statuta, vještaka ili svjedoka.¹⁸ Predraspravno vijeće inicijalno ispituje je li predmet u nadležnosti suda i tom prilikom u pravilu ne ispituje njegovu dopuštenost prema načelu komplementarnosti.¹⁹ Također, u ovoj se fazi ne preispituje tužiteljeva pravna kvalifikacija kaznenog djela.²⁰

Druga pretpostavka bit će ispunjena ako je uhićenje osobe nužno da bi se a) osiguralo njezino pojavljivanje na suđenju, b) spriječilo da ometa ili ugrožava istragu ili sudski postupak ili c) spriječilo, po potrebi, nastavak počinjenja istog ili povezanog kaznenog djela koje je u nadležnosti Suda te proizlazi iz istih okolnosti (čl. 58. st. 1. Statuta). U praksi predraspravno vijeće u većini slučajeva ispituje postojanje svake od osnova koju je tužitelj naveo, iako bi za izdavanje uhidbenog naloga bilo dovoljno utvrditi postojanje samo jedne od njih.²¹ U istom su članku propisane i formalne pretpostavke koje zahtjev tužitelja mora ispunjavati.²²

Ako predraspravno vijeće utvrdi da su ispunjene materijalne i formalne pretpostavke, izdat će uhidbeni nalog. Uhidbeni nalog mora sadržavati: a) ime osobe i ostale bitne podatke za njezinu istovjetnost, b) posebnu naznaku kaznenog djela iz nadležnosti Suda za koje se tvrdi da ga je osoba počinila i c) kratak prikaz činjenica koje čine kaznena djela (čl. 58. st. 3. Statuta). Ako je potrebno, takav nalog može biti i „zapečaćen“, odnosno nejavan, kako bi se na taj način olakšalo uhićenje okrivljenika.²³ Izdani uhidbeni nalog ostaje na snazi do drugačije odluke suda (čl. 58. st. 4.), a postoji i mogućnost njegove izmjene na zahtjev tužitelja (čl. 58. st. 6.).

Izdani uhidbeni nalog predstavlja temelj za podnošenje zahtjeva kojima se pokreće postupak uhićenja i predaje u određenoj državi. Statut je predvidio dva takva zahtjeva: *zahtjev za uhićenje i predaju okrivljenika* i *zahtjev za privremeno uhićenje okrivljenika*, a uhidbeni je nalog pretpostavka za oba (čl. 58. st. 5. Statuta). Sadržaj zahtjeva, kao i razlike između njih, bit će razmotreni u nastavku.

¹⁸ Hall, Christopher K.; Rynjaert, Cedric, Article 58, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 1143.

¹⁹ *Ibid.*, str. 1440 i 1441.

²⁰ *Ibid.*, str. 1147.

²¹ *Ibid.*, str. 1148.

²² U čl. 58. st. 2. Statuta propisan je sadržaj tužiteljeva zahtjeva: a) ime osobe i ostali bitni podaci za njezinu istovjetnost, b) posebna naznaka kaznenog djela iz nadležnosti Suda za koje se tvrdi da ga je počinila odnosna osoba, c) kratak prikaz činjenica koje čine kaznena djela, d) sažetak dokaza i drugih obavijesti iz kojih proizlaze razborite osnove za sumnju da je ta djela počinila odnosna osoba, e) razlog zbog kojeg tužitelj smatra uhićenje odnosne osobe nužnim.

²³ Hall, Christopher K.; Rynjaert, Cedric, Article 58, *op. cit.* (bilj. 18), str. 1145.

2.2. Zahtjev za uhićenje i predaju te zahtjev za privremeno uhićenje

Sadržaj zahtjeva za uhićenje i predaju propisan je u čl. 91. Statuta. Sadržaj zahtjeva, odnosno popratnih materijala, razlikuje se ovisno o tome zahtjeva li se uhićenje i predaja osobe protiv koje se tek treba voditi postupak pred sudom (st. 2.) ili osobe koja je već osuđena (st. 3.). U oba slučaja traže se podaci o osobi te kopija uhiđenog naloga. Podaci o osobi trebaju je dovoljno opisati kako bi se mogla utvrditi njezina istovjetnost i gdje se ona vjerojatno nalazi, odnosno pokazivati da je tražena osoba ona na koju se odnosi osuđujuća presuda.

Zahtjev za uhićenje i predaju okrivljenika uz to mora biti popraćen svim ispravama, izjavama ili obavijestima potrebnima za ispunjenje uvjeta predaje predviđenih u zamoljenoj državi (čl. 91. st. 2(c)). Ako se radi o osuđenoj osobi, zahtjev mora biti popraćen kopijom osuđujuće presude, kopijom odluke o kazni te izjavom o tome je li dio kazne izdržan te naznakom preostalog dijela koji treba izdržati (st. 3(d)). Radi se o kompromisnom rješenju između država koje su tražile da se u Statut unese obveza Suda na podnošenje potkrepljujućih dokaza uz zahtjev, kao što to inače traže kod izručenja, i onih koje to nisu željele, smatrajući to nepotrebnim i tegobnim zahtjevom za Sud.²⁴ Usvojeno rješenje omogućuje državama da same odluče hoće li od Suda tražiti dostavljanje dodatnih materijala (i kojih) ili ne. Pritom je propisano i ograničenje da predviđeni uvjeti za ispunjenje predaje ne smiju biti stroži od onih koji se primjenjuju na zahtjeve za izručenjem na temelju ugovora ili dogovora koje zamoljena država ima s drugim državama, a, uzimajući u obzir posebnu narav Suda, po mogućnosti trebaju biti i blaži (st. 2(c)). Dodatno ograničenje proizlazi iz propisivanja da se radi o ispravama, izjavama ili obavijestima, što isključuje traženje od Suda da pribavi svjedoke ili dostavi eksponate.²⁵

Zahtjev za privremeno uhićenje razlikuje se od zahtjeva za uhićenje i predaju po tome što su formalne pretpostavke za njegovo podnošenje blaže. Predviđeno je da se on koristi u hitnim slučajevima kada postoji opasnost da bi vrijeme potrebno za kompletiranje zahtjeva svim potrebnim dodatnim materijalima moglo onemogućiti uhićenje okrivljenika. Zahtjev za privremeno uhićenje ne može dovesti do predaje okrivljenika Sudu, nego zahtjeva naknadno podnošenje (potpunog) zahtjeva za uhićenje i predaju, te je njegovo trajanje vremenski ograničeno (čl. 92. Statuta).

Sadržaj zahtjeva za privremeno uhićenje propisan je u čl. 92. Statuta. Zahtjev treba sadržavati: a) osobni opis tražene osobe dovoljan za utvrđenje njezine istovjetnosti te podatke gdje se ta osoba vjerojatno nalazi, b) kratki navod

²⁴ V. opširnije Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 91, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2069.

²⁵ *Ibid.*, str. 2071.

kaznenog djela zbog kojeg se traži uhićenje i njegova činjeničnog opisa, uključujući, kad je to moguće, datum i mjesto počinjenja, c) izjavu o postojanju uhiđenog naloga ili osuđujuće presude tražene osobe te d) izjavu da će uslijediti podnošenje zahtjeva za predaju tražene osobe. U odnosu na zahtjev za uhićenje i predaju razlika je u tome što se ne traži kopija uhiđenog naloga ni dodatni materijali koji ga potkrepljuju: isprave, izjave ili obavijesti potrebne za ispunjenje uvjeta predaje u zamoljenoj državi, odnosno kopija osuđujuće presude, kopija odluke o kazni te izjava o izdržanom i preostalom dijelu kazne.

2.3. Način podnošenja zahtjeva

Zahtjev se može uputiti bilo kojoj državi na čijem bi se teritoriju traženi okrivljenik mogao naći te se od države traži suradnja pri uhićenju i predaji (čl. 89. st. 1.). Sukladno čl. 87. st. 6. Statuta, zahtjev za uhićenje i predaju može se uputiti i međuvladinim organizacijama kada je to u skladu s njihovom nadležnošću ili mandatom. To se osobito odnosi na mirovne snage, od kojih Sud može tražiti suradnju u uhićenju i predaji okrivljenika.²⁶

U pogledu *načina podnošenja zahtjeva* na zahtjev se primjenjuju opće odredbe o zahtjevima za suradnju propisane u čl. 87. Statuta o određivanju kanala i jezika komunikacije. Kao pravilo predviđeno je da se zahtjevi upućuju diplomatskim putem, a otvorena je mogućnost da država nakon pristupanja Statutu odredi neki drugi odgovarajući put, podložan kasnijim izmjenama (st. 1(a)). To kompromisno rješenje omogućuje da Sud uvijek ima dostupan barem jedan kanal komunikacija, a državama koje žele učinkovitiju komunikaciju sa Sudom ostavlja se mogućnost izbora takva načina.²⁷ Dodatno je propisano da se, kada je to svrhovito i ne proturječi načinu koji je država odredila, zahtjevi mogu upućivati i putem Interpola ili neke druge odgovarajuće regionalne organizacije (st. 1(b)).

Statut uz opće odredbe o načinu podnošenja zahtjeva sadrži i *posebne odredbe o načinu podnošenja zahtjeva za uhićenje i predaju*. Propisano je da taj zahtjev mora biti u pisanom obliku, a u hitnim se slučajevima može podnijeti na bilo koji način prikladan za dostavu pisanih zapisa, pod uvjetom da država to potvrdi na način predviđen u članku 87. stavku 1(a) Statuta (čl. 91. st. 1. Statuta). Prema komentatorima, navedena konstrukcija zahtjeva da takva

²⁶ Za obrazloženje zašto to nije u neskladu s odredbama Statuta koje sadrže pravila samo o izvršenju zahtjeva za uhićenje i predaju od strane država v. Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 87, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2033.

²⁷ *Ibid.*, str. 2024.

komunikacija bude popraćena izvornikom zahtjeva.²⁸ Za razliku od toga, zahtjev za privremeno uhićenje može se podnijeti bilo kojim putem prikladnim za dostavu isprava (čl. 92. st. 2.).

U Zakonu o primjeni Statuta propisano je da se komunikacija u pravilu odvija diplomatskim putem, a državna tijela to čine putem Vlade RH (čl. 5. st. 1. i 2.). Vlada služi samo kao koordinator koji prosljeđuje zahtjev za suradnju kada postoji isključiva nadležnost nekog državnog tijela ili ako je očito da će ono lakše obaviti određene poslove suradnje (čl. 3. st. 2.). Dodatno je propisano da Vlada za obavljanje poslova suradnje i izvršenja odluka iz svoje nadležnosti može uredbom osnovati tijela ili pojedine radnje u postupku poduzimati putem državnog odvjetništva (čl. 5. st. 4.). Vlada je tu ovlast iskoristila i za obavljanje tih poslova odredila ured koji je već obavljao poslove suradnje s MKSJ-om. Od 2001. godine ured mijenja naziv u Ured za suradnju s Međunarodnim sudom pravde i međunarodnim kaznenim sudovima te je stručna služba Vlade.²⁹ Nakon toga 2004. godine ured je prebačen u Ministarstvo pravosuđa.³⁰

U slučaju hitnosti ili kada za to postoje drugi opravdani razlozi dopuštena je i neposredna komunikacija (čl. 5. st. 2. ZPSMKS-a). Iznimno je predviđeno da se komunikacija u pogledu određenih pitanja može ostvariti i putem Interpola, o čemu bez odgode mora izvijestiti Vladu, koja i u tom slučaju može tražiti da se ona odvija diplomatskim putem (st. 3. i 4.).

Prema Statutu *jezik komunikacije* određen je na način da je propisano da zahtjevi i sve popratne isprave moraju biti sastavljeni ili na službenom jeziku zamoljene države ili na kojem od radnih jezika Suda, odnosno moraju biti prevedeni na jedan od tih jezika prema izboru države prilikom pristupanja Rimskom statutu (čl. 87. st. 2. Statuta). U Zakonu o primjeni Statuta u čl. 5. st. 1. propisano je da državna tijela sa Sudom komuniciraju na hrvatskom jeziku ili na jednom od njegovih službenih jezika. Komunikacija na službenim jezicima Suda šira je od komunikacije na radnim jezicima predviđene Statutom, ali to nema praktičnih implikacija.³¹ Bez obzira na to Zakon treba uskladiti sa Statutom i propisati mogućnost komunikacije na jednom od radnih jezika.

²⁸ Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 91, *op. cit.* (bilj. 24), str. 2070.

²⁹ Uredba o Savjetu za suradnju s Međunarodnim sudom pravde i međunarodnim kaznenim sudovima i Uredu za suradnju s Međunarodnim sudom pravde i međunarodnim kaznenim sudovima, Narodne novine, br. 10/2001 i Uredba o Savjetu za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima i Uredu za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima, Narodne novine, br. 70/2001.

³⁰ Uredba o prestanku rada Savjeta za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima i Uredu za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima, Narodne novine, br. 2/2004.

³¹ Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 864.

3. NACIONALNI POSTUPAK POVODOM ZAHTJEVA ZA PREDAJU

Podnošenjem zahtjeva za uhićenje i predaju ili zahtjeva za privremeno uhićenje pokreće se postupak u državi u kojoj oni trebaju biti izvršeni, terminologijom Statuta – *državi pritvora*. U nastavku se razmatra uređenje postupka predaje okrivljenika MKS-u u Hrvatskoj prema pojedinim obvezama koje postavlja Statut te odredbama provedbenog zakonodavstva. Obveze države nakon primitka zahtjeva za uhićenje i predaju uređene su nizom odredaba Devetog dijela o međunarodnoj suradnji i sudskoj pomoći, ali i člankom 59. Statuta. Unutar Devetog dijela Statuta na uhićenje i predaju odnose se opće odredbe o suradnji sa Sudom te odredbe o predaji okrivljenika, dok za njih nisu relevantne odredbe koje se odnose samo na druge oblike suradnje. U nekim su dijelovima odredbe Statuta dopunjene Pravilima o postupku i dokazima MKS-a (PPD),³² koja sukladno čl. 51. st. 4. Statuta moraju biti s njim u skladu.

Za postupak predaje u državi pritvora u Statutu je propisano da ga države stranke izvršavaju prema postupku propisanom nacionalnim pravom, a u skladu s odredbama Devetog dijela Statuta (čl. 89. st. 1. Statuta). S tim u skladu Zakon o primjeni Statuta u čl. 29. propisuje da se uhićenje i predaja provode prema odredbama Statuta i ZPSMKS-a, a da se u postupku predaje na smislen način primjenjuju i odgovarajuće odredbe ZKP-a. Za postupak u Hrvatskoj u nekim su slučajevima relevantne i odredbe Pravila o postupku i dokazima, što se navodi na odgovarajućim mjestima. Dva zakona koja uređuju međunarodnu kaznenopravnu suradnju s drugim državama, Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (uobičajeno ZOMPO)³³ i Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (ZP-SEU),³⁴ donesena su nakon ZPSMKS-a i on ne upućuje na njihovu podrednu primjenu u postupku predaje.

Za uređenje postupka bitno je ponoviti da je Statut, sukladno već opisanom položaju ratificiranih međunarodnih ugovora u hrvatskom pravnom poretku, prema pravnoj snazi iznad Zakona o primjeni Statuta. S tim u skladu moguće su sljedeće situacije: a) da ne postoji provedbena odredba jer je zakonodavac smatrao da su odredbe Statuta izravno primjenjive,³⁵ b) da postoji provedbe-

³² International Criminal Court, *Rules of procedure and evidence*, 2013 (pročišćeni tekst Pravila objavljen na mrežnim stranicama Suda).

³³ Narodne novine, br. 178/2004.

³⁴ Narodne novine, br. 91/2010, 81/2013, 124/2013, 26/2015.

³⁵ Josipović kao primjere izravno primjenjivih odredaba koje nije potrebno posebno normirati navodi privremeno uhićenje i prijevoz osoba preko područja države. Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 873.

na odredba koja ponavlja sadržaj izravno primjenjive odredbe Statuta,³⁶ c) da provedbena odredba dopunjava izravno primjenjivu odredbu kako bi se olakšalo ispunjenje obveze, d) da provedbena odredba omogućuje izvršenje obveze iz Statuta koja nije izravno primjenjiva, uključujući i slučajeve kada sam Statut zahtijeva da se neko pitanje uredi nacionalnim zakonodavstvom,³⁷ te e) da postoji provedbena odredba koja je u suprotnosti sa Statutom. Pitanje ponavljanja izravno primjenjivih odredaba Statuta u provedbenom zakonodavstvu neće se problematizirati u radu jer to ne utječe na ispunjenje obveza iz Statuta. Provedbene odredbe koje su u suprotnosti sa Statutom ne bi trebale utjecati na ispunjenje pojedine obveze ili obveza jer zbog jače pravne snage treba izravno primijeniti odredbu Statuta. Međutim do posljedica može doći ako takva odredba dovede do toga da nadležno tijelo u zabludi postupi suprotno odredbama Statuta. Iz tog razloga u nastavku se upozorava na takve slučajeve te se daju prijedlozi za usklađenje sa Statutom. Do praktičnih problema u postupku predaje može doći kada nedostaju provedbene odredbe, a ne postoji izravno primjenjiva odredba Statuta. Kako bi se izbjegle takve situaciju, u nastavku se navodi niz prijedloga za dopunu provedbenog zakonodavstva takvim odredbama.

U nastavku se prvo sažeto izlažu opće odredbe o suradnji relevantne za postupak predaje, a nakon toga detaljnije se razmatraju odredbe koje se odnose na postupak uhićenja i predaje na temelju zahtjeva Suda.

3.1. Opće odredbe o suradnji relevantne za postupak predaje

Prva od općih odredaba o suradnji s MKS-om relevantnih za suradnju jest zahtjev iz čl. 86. Statuta za potpunom suradnjom sa Sudom u istragama i kaznenom progonu za kaznena djela iz njegove nadležnosti. Odredba aludira na načelo dobre vjere u postupanju država, ali predstavlja i sveobuhvatnu interpretativnu smjernicu u njihovu postupanju.³⁸ Na obvezu potpune suradnje odnose se mnoge odredbe Zakona o primjeni Statuta, npr. odredba u kojoj se među načelima suradnje propisuju dužnosti potpune suradnje u čl. 23. st. 1.,³⁹ ili niz odredaba u kojima je propisano da nadležna tijela u poslovima suradnje postupaju žurno i bez odgode (čl. 3. st. 3., čl. 9. i čl. 23. st. 3.).

³⁶ Josipović navodi da Zakon to čini tek ponekad, „ali isključivo u širem kontekstu, kada je to potrebno za razumijevanje cjeline dijela materije uređene Zakonom“. *Ibid.*, str. 854.

³⁷ Npr. čl. 89. st. 1. propisuju da će se zahtjev za predaju okrivljenika izvršiti prema postupku propisanom nacionalnim pravom (te sukladno odredbama Statuta o međunarodnoj suradnji i sudskoj pomoći).

³⁸ Kreß, Claus; Prost, Kimberly, Part 9, *op. cit.* (bilj. 2), str. 2016-2017.

³⁹ Treba ipak spomenuti da je u ovoj odredbi dužnost potpune suradnje upućivanjem na čl. 93. Statuta ograničena samo na druge oblike suradnje, ne i na uhićenje i predaju, što nije u skladu sa Statutom, jer je obveza potpune suradnje propisana za sve oblike suradnje sa Sudom.

Kako bi se mogao ispuniti zahtjev za suradnju, u čl. 88. Statuta propisana je obveza propisivanja radnja za ispunjenje zahtjeva za suradnjom u nacionalnom pravu. To zahtijeva od država da preispitaju svoje nacionalno pravo i naprave izmjene zakonodavstva, implementacije ugovora i administrativnih praksa kako bi se osiguralo ispunjenje obveza, uz nemogućnost pozivanja na nepoznavanje određene radnje ili nepostojanje propisanog postupka kao razlog za neizvršenje obveze.⁴⁰ RH je svoju obvezu propisivanja radnja za ostvarenje suradnje nacionalnim pravom ispunila donošenjem Zakona o primjeni Statuta, uz upućivanje na primjenu drugih zakona. U ZPSMKS-u su određena tijela zadužena za obavljanje poslova suradnje i utvrđena je njihova nadležnost (čl. 3.). Uz to državna se tijela upućuju na primjenu domaćeg prava, uz tumačenje i primjenu propisa u skladu s pravnim poretkom RH i na način koji odgovara ciljevima i smislu Statuta MKS-a (čl. 6.).

Na postupak predaje primjenjuju se opće odredbe o povjerljivosti zahtjeva za suradnju te zaštitu svjedoka i žrtava prilikom izvršenja zahtjeva. U čl. 86. st. 3. Statuta propisano je da je zamoljena država dužna zahtjev za suradnjom te popratne isprave čuvati kao povjerljive, osim u slučaju ako je njihovo otkrivanje potrebno radi izvršenja zahtjeva, što ZPSMKS u čl. 23. st. 2. gotovo u cijelosti ponavlja. U odnosu na zaštitu žrtava, mogućih svjedoka i njihovih obitelji propisano je da MKS može poduzeti sve mjere, uključujući i zaštitu podataka, potrebne radi osiguranja njihove sigurnosti te tjelesne i duševne nepovredivosti te je konkretizirano koje mjere Sud može zatražiti u tom pogledu (čl. 86. st. 4. Statuta). S tim u skladu ZPSMKS propisuje da se prema tim osobama primjenjuju najviši standardi zaštite i poštivanja dostojanstva te upućuje na posebni zakon, tj. Zakon o zaštiti svjedoka (čl. 8. st. 2.).

Kao mehanizam za rješavanje svih prijepora oko suradnje u Statutu su predviđene konzultacije. Opća odredba o konzultacijama u čl. 97. Statuta navodi da će se država stranka u cilju rješavanja stvari bez odgode posavjetovati sa Sudom ako je primila zahtjev za suradnju i utvrdila da prema tom zahtjevu postoje problemi koji bi mogli otežati ili spriječiti njegovo izvršenje. Kao primjeri navode se: a) nedostatak obavijesti potrebnih za izvršenje zahtjeva, b) kod zahtjeva za predajom okolnost da se, unatoč najvećim naporima, tražena osoba ne može pronaći, odnosno da je istraga pokazala kako osoba koja se nalazi u zamoljenoj državi očito nije osoba na koju se odnosi uhidbeni nalog ili c) okolnost da izvršenje zahtjeva u njegovu trenutačnom obliku iziskuje od zamoljene države kršenje ranije ugovorne obveze prema nekoj drugoj državi. Sukladno tome u čl. 27. ZPSMKS-a propisano je da u slučaju kada postoje stvarni ili pravni razlozi koji bi mogli spriječiti ili otežati izvršenje zahtjeva

⁴⁰ Kreß, Claus; Prost, Kimberly, Article 88, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2044.

za suradnju, posebice oni navedeni u čl. 93. Statuta, nadležno državno tijelo o tome treba bez odgode izvijestiti Vladu, koja će se posavjetovati sa Sudom o načinu rješavanja problema.

3.2. Uhićenje i dovođenje pred nadležan sud

Statut od države stranke zahtijeva da odmah nakon primitka zahtjeva poduzme mjere za uhićenje okrivljenika (čl. 59. st. 2. Statuta). Međutim zahtjev se ne odnosi samo na države stranke nego i na druge države koje su priznale nadležnost Suda ili su u obvezi na temelju rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, a vjerojatno i na države i međuvladine organizacije koje su sa Sudom sklopile sporazume o suradnji.⁴¹

Prema Zakonu o primjeni Statuta postupak uhićenja odvija se tako da Vlada dostavljeni zahtjev za predaju okrivljenika, zajedno s podacima potrebnima za utvrđenje istovjetnosti okrivljenika, prosljeđuje nadležnom državnom odvjetniku⁴² i, kada je to potrebno, policiji (čl. 29. st. 2.). U drugoj odredbi propisano je da Vlada uhidbeni nalog bez odgode dostavlja policiji (čl. 31. st. 1.). Međutim, sukladno ranijim razmatranjima, kada se radi o zahtjevu za privremeno uhićenje, zahtjev ne sadrži kopiju uhidbenog naloga. Iz tog bi razloga u odredbi trebalo stajati da Vlada policiji dostavlja „zahtjev“ Suda.⁴³ To bi ujedno bilo u skladu i sa sljedećim stavkom, u kojem je propisano da policija, postupajući po „zahtjevu“ MKS-a, uhićuje okrivljenika ili poduzima potrebne mjere iz svoje nadležnosti kako bi ga pronašla i uhitila (čl. 31. st. 2.). U tom slučaju protiv okrivljenika ili drugih osoba koje mu pomažu mogu se odrediti posebne dokazne radnje.⁴⁴

Statut zahtijeva da osoba nakon uhićenja bez odgode bude dovedena pred nadležno sudsko tijelo, koje treba utvrditi: a) odnosi li se nalog na tu osobu, b) je li ona bila zakonito uhićena i c) jesu li prava te osobe bila poštovana. Istovremeno, pravilo 117(1) PPD-a obvezuje Sud da, nakon što je obaviješten o uhićenju, osigura da uhićena osoba primi kopiju uhidbenog naloga na jeziku koji u potpunosti razumije i govori. U slučaju povrede prava uhićene osobe nacionalni sud u svakom slučaju treba obavijestiti MKS o tome, a komentatori navode da nije isključeno puštanje na slobodu uhićene osobe ili obustava postupka u

⁴¹ Hall, Christopher K.; Ryngaert, Cedric, Article 58, *op. cit.* (bilj. 18), str. 1461.

⁴² Nadležni se državni odvjetnik određuje prema pravilu iz čl. 29. st. 5. ZPSMKS-a, tj. prema pravilima koja vrijede za određivanje nadležnosti u kaznenom postupku.

⁴³ Treba istaknuti da nije jasan odnos te odredbe s prethodno navedenim čl. 29. st. 2. Zakona, koji propisuje da Vlada policiji zahtjev dostavlja „kada je to potrebno“.

⁴⁴ U Zakonu se pogrešno upućuje na čl. 180. st. 2. i čl. 180. st. 1. toč. 1.-4. ZKP-a, što odgovara numeraciji ranijeg ZKP/97 i nije usklađeno sa ZKP/08, koji je na snazi.

slučaju očitih povreda.⁴⁵ Ipak, navodi se da je ta mogućnost ograničena nakon donošenja odluke Suda o dopuštenosti predmeta i da bi u tom slučaju zaštitu prava trebalo tražiti pred Sudom.⁴⁶

Zakon o primjeni Statuta propisuje dužnost policije da okrivljenika bez odgode dovede pred istražnog suca⁴⁷ suda nadležnog za provođenje postupka predaje (čl. 31. st. 2. ZPSMKS-a). Nakon toga istražni sudac (sudac istrage) ispituje okrivljenika o predmetu te, ako ustanovi da je riječ o osobi čije je uhićenje, privremeno uhićenje ili predaju zatražio MKS, protiv nje određuje pritvor⁴⁸ (čl. 32. st. 1.). Tako koncipirana odredba nije u skladu sa Statutom jer ne predviđa da sudac ispita je li osoba bila zakonito uhićena i jesu li joj prava bila poštovana. Iako sudac u ovom slučaju treba izravno primijeniti odredbu Statuta i ispitati i ta pitanja, navedenu odredbu treba uskladiti sa Statutom.

Za postupak predaje važne su i odredbe koje se primjenjuju od uhićenja nadalje o tome da u njemu okrivljenik čiju predaju traži MKS i državni odvjetnik imaju status stranaka u postupku te da je obrana obvezna tijekom cijelog postupka predaje (čl. 30. st. 1. i 2. ZPSMKS-a).

3.3. Postupak povodom zahtjeva za privremeno uhićenje i dobrovoljna predaja

Zahtjev za privremeno uhićenje druga je osnova za pokretanje postupka u državi pritvora. Već je navedeno da je takvo uhićenje vremenski ograničeno i da bez naknadnog zahtjeva ne može dovesti do predaje okrivljenika MKS-u. Statut u čl. 92. st. 3. propisuje da privremeno uhićena osoba može biti puštena na slobodu ako zamoljena država ne primi potpuni zahtjev za predaju u roku propisanom Pravilima o postupku i dokazima, koji prema pravilu 188 PPD-a iznosi 60 dana od privremenog uhićenja. Zakon o primjeni Statuta ne sadrži odredbe o privremenom uhićenju, što je posljedica već spomenutog stava zakonodavca da su odredbe Statuta o privremenom uhićenju izravno primjenjive te da stoga nisu potrebne provedbene norme.

⁴⁵ Hall, Christopher K.; Rynjaert, Cedric, Article 59, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 1465.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Zakon nije usklađen sa ZKP/08, u kojem je istražni sudac zamijenjen *sucem istrage*, i trebalo bi ga uskladiti sa ZKP-om u tom pogledu. U nastavku će se uvijek kada Zakon spominje istražnog suca u zagradi navoditi i sudac istrage.

⁴⁸ U Zakonu se koristi pojam pritvor iako je on u najnovijem ekstradicijskom zakonu, ZPSEU-u iz 2010. godine, u skladu s promjenom terminologije u ZKP-u, zamijenjen pojmom *istražni zatvor*. S obzirom na to da se pojam pritvor koristi u Ustavu RH, u nizu prijevoda međunarodnih ugovora, kao i u ZOMPO-u, autor ne problematizira uporabu navedenog pojma u Zakonu.

Unutar postupka povodom zahtjeva za privremeno uhićenje uređen je i postupak *dobrovoljne predaje* okrivljenika MKS-u. Pitanje dobrovoljne predaje međunarodnom kaznenom sudu prvi se put pojavilo pred MKSJ-om, gdje se veći broj okrivljenika želio dobrovoljno predati, očito očekujući povoljniji tretman MKSJ-a pri odlučivanju o privremenom puštanju na slobodu i pri eventualnom kažnjavanju.⁴⁹ Pojednostavnjeni postupak izručenja u slučaju pristanka okrivljenika poznat je i u pravu međunarodne kaznenopravne pomoći kao sredstvo ubrzanja donošenja odluke i smanjenja troškova postupka.⁵⁰

U čl. 92. st. 3. Statuta propisano je da tražena osoba može pristati na predaju prije isteka roka za podnošenje potpunog zahtjeva za uhićenje i predaju ako to dopušta pravo zamoljene države. U tom slučaju propisano je da država treba što prije nastaviti postupak predaje, što znači da se ona može izvršiti na temelju zahtjeva za privremeno uhićenje i bez naknadnog podnošenja zahtjeva za uhićenje i predaju i svih materijala koji mu trebaju biti priloženi.⁵¹

Dobrovoljna predaja predviđena je u Zakonu o primjeni Statuta. U trenutku donošenja odredbe o dobrovoljnoj predaji predstavljale su novinu u hrvatskom zakonodavstvu nastalu na temelju iskustava s predajom okrivljenika MKSJ-u.⁵² U čl. 35. st. 1. propisano je da okrivljenik tijekom postupka može na zapisnik dati neopozivu izjavu da se želi dobrovoljno predati Sudu i da se odriče svih pravnih lijekova u postupku predaje. U tom slučaju sud donosi rješenje kojim obustavlja postupak za predaju⁵³ (istodobno određujući pritvor) te obavještava nadležno tijelo MUP-a radi provedbe predaje (čl. 35. st. 2.). Dobrovoljna predaja koncipirana je šire nego što to predviđa Statut i nije vezana samo uz zahtjev za privremeno uhićenje. Neopozivost izjave predviđena je kako bi se spriječile zloporabe u postupku predaje, npr. okrivljenik tek prije faktične predaje opozove izjavu ili pobjegne, ili više puta daje i opozove izjavu.⁵⁴

Davanje suglasnosti za predaju bez provođenja postupka predaje predviđeno je i u ranijoj fazi, prilikom ispitivanja nakon uhićenja. Istražni sudac (sudac istrage) u tom slučaju sastavlja posebnu ispravu u kojoj se to potvrđuje, kao i

⁴⁹ Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 869.

⁵⁰ Krapac, Davor, Međunarodna kaznenopravna pomoć: Uvod u teoriju međunarodne kaznenopravne pomoći, komentar Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, zbirka međunarodnih ugovora Republike Hrvatske o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, Zagreb, 2006, str. 88.

⁵¹ Ti su materijali: kopija uhiđenog naloga te isprave, izjave ili obavijesti potrebne za ispunjenje uvjeta predaje predviđenih u zamoljenoj državi, odnosno, ako se radi o osuđenoj osobi, kopija osuđujuće presude, kopija odluke o kazni te izjava o izdržanom i preostalom dijelu kazne.

⁵² Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 868 i 869.

⁵³ Trebalo bi se raditi o rješenju kojim se dopušta predaja MKS-u, koje kasnije može biti temelj za izvršenje predaje.

⁵⁴ Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 869.

to da se odriče svih pravnih lijekova koji se mogu koristiti u postupku predaje (čl. 32. st. 3. ZPSMKS-a). Prema čl. 32. st. 4. takvu je izjavu pred nadležnim državnim odvjetnikom moguće dati čak i prije uhićenja. I u ta dva slučaja predviđeno je da je izjava o suglasnosti za dobrovoljnu predaju neopoziva (čl. 32. st. 5.). Nakon davanja izjave pred istražnim sucem i državnim odvjetnikom primjenjuju se posebna pravila o određivanju pritvora, koja će biti razmotrena u nastavku (v. *infra* 3.4.).

Ako se odredbe o dobrovoljnoj predaji iz Zakona usporede s onima iz ZOMPO-a i ZPSEU-a, može se utvrditi da ih treba dopuniti. U odnosu na izjavu okrivljenika kojom pristaje na dobrovoljnu predaju trebalo bi propisati da pristanak mora biti dobrovoljan i da ga okrivljenik daje potpuno svjestan posljedica, što se unosi u zapisnik (čl. 54. st. 2. ZOMPO-a i čl. 27. st. 2. ZPSEU-a). Također, u Zakonu nije predviđeno odricanje okrivljenika od zaštitnih učinaka načela specijaliteta, kao što je to predviđeno u ZOMPO-u (čl. 54. st. 1.) i u ZPSEU-u (čl. 24a st. 2.). Uzimajući u obzir vertikalni model suradnje sa Sudom, ne postoji razlog koji bi opravdao drugačije rješenje u ZPSMKS-u.

3.4. Pritvor i privremeno puštanje na slobodu

Iz odredbe čl. 59. Statuta može se zaključiti da je temeljna pretpostavka u postupku predaje da je uhićenoj osobi za cijelo vrijeme postupka sloboda oduzeta. U čl. 59. st. 3. propisano je njezino pravo da od nadležne vlasti u državi pritvora zatraži privremeno puštanje na slobodu do predaje. Pritom su navedeni i kriteriji koje nadležna vlast treba uzeti u obzir prilikom odlučivanja: postoje li *hitne i iznimne okolnosti* koje bi opravdale privremeno puštanje na slobodu te postoje li *potrebna jamstva* koja osiguravaju ispunjenje dužnosti države da osobu preda Sudu, vodeći pritom računa i o težini kaznenog djela. Uz to posebno je propisano da vlasti ne mogu preispitivati materijalnopravne pretpostavke za izdavanje uhidbenog naloga⁵⁵ (čl. 59. st. 4.). Posljedica je toga da nacionalni sud neće razmatrati različite prigovore protiv samog uhidbenog naloga, npr. osporavanje nadležnosti Suda za njegovo izdavanje ili činjenica na kojima se temelji, nego se on može osporavati samo pred MKS-om.⁵⁶ Iz tog razloga Pravilo 117(3) PPD-a propisuje postupak za osporavanje uhidbenog naloga pred Sudom nakon uhićenja.

⁵⁵ Iako, treba reći, postoji preklapanje osnova za izdavanje uhidbenog naloga i kriterija za odlučivanje o privremenom puštanju na slobodu pa se prilikom odlučivanja o privremenom puštanju na slobodu posredno preispituje i opravdanost izdavanja uhidbenog naloga. Npr. uhidbeni je nalog izdan zbog osiguranja prisutnosti okrivljenika na suđenju, a prilikom odlučivanja o privremenom puštanju na slobodu utvrdi se okolnost da postoje dovoljna jamstva da okrivljenik neće pobjeći, što će dovesti do njegova privremenog puštanja na slobodu.

⁵⁶ Hall, Christopher K.; Ryngaert, Cedric, Article 59, *op. cit.* (bilj. 45), str. 1468.

U postupak odlučivanja o privremenom puštanju na slobodu uključeno je i predraspravno vijeće Suda. Ono mora biti upoznato sa svakim zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu te ono nadležnom tijelu države daje preporuke u tom pogledu (čl. 59. st. 5. Statuta), koje moraju biti podnesene u roku koji država odredi (pravilo 117(4) PPD-a). Odredbe ne traže da preporuke budu pisane te stoga omogućuju da predstavnici suda ili tužiteljstva osobno izlože preporuke nadležnom sudu.⁵⁷ Te preporuke moraju u cijelosti i valjano biti razmotrene pri likom donošenja odluke, uključujući i preporuke u pogledu mjera za sprečavanje bijega okrivljenika (čl. 59. st. 5. Statuta). Ako dođe do privremenog puštanja na slobodu, predraspravno vijeće može tražiti povremena izvješća (čl. 59. st. 6.) te treba obavijestiti državu kako ih i kada želi primati (čl. 117(5) PPD-a).

Već je spomenuto da istražni sudac (sudac istrage) protiv okrivljenika nakon ispitivanja određuje pritvor, a isto čini i vijeće u slučaju dobrovoljne predaje (čl. 35. st. 2. ZPSMKS-a). U Zakonu je propisano da pritvor koji je odredio istražni sudac (sudac istrage) može trajati najdulje koliko i pritvor u istrazi sukladno članku 16. Zakona (čl. 32. st. 2.). S obzirom na kasnije izmjene, upućivanje je pogrešno i trebalo bi biti na čl. 16b Zakona, dakle na rok od 12 mjeseci do podizanja optužnice. Nejasno je zašto je trajanje pritvora vremenski ograničeno ako takvo ograničenje nije predviđeno u Statutu, a ono ne postoji ni u domaćem zakonodavstvu u slučaju izručenja drugoj državi (čl. 49. st. 1. ZOMPO-a). Bez obzira na ograničenje trajanja pritvora, može se očekivati da se svako rješenje o predaji može donijeti u tom roku te da stoga neće doći do puštanja okrivljenika na slobodu zbog isteka roka, iako u konkretnom predmetu nisu ispunjeni uvjeti za privremeno puštanje na slobodu. Kako ZPSMKS ne sadrži posebna pravila o postupku povodom zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu, na trajanje pritvora izravno se primjenjuju već izložene odredbe Statuta. Ipak, odredbu o trajanju pritvora iz čl. 32. st. 2. Zakona trebalo bi dopuniti i propisati da pritvor određen na temelju zahtjeva za privremeno uhićenje može trajati do isteka roka predviđenog Statutom. Nakon donošenja rješenja o predaji pritvor može trajati do same predaje (čl. 36. st. 3.).

Zakon o primjeni Statuta sadrži *posebna pravila o pritvoru* u slučaju pristanka okrivljenika na predaju bez provođenja postupka. Propisano je da će u tom slučaju istražni sudac (sudac istrage) odlučiti o potrebi pritvora sukladno odredbama ZKP-a (čl. 32. st. 3.). Izjavu o pristanku na dobrovoljnu predaju okrivljenik može državnom odvjetniku dati i prije uhićenja. Propisano je da u tom slučaju državni odvjetnik *može* tražiti da se protiv okrivljenika odredi pritvor sukladno ZKP-u (čl. 32. st. 4.). Nažalost, u oba slučaja Zakon upućuje na kriterije u ZKP-u za odlučivanje o pritvoru, a ne na kriterije iz Statuta za privremeno puštanje na slobodu (*hitne i iznimne okolnosti* koje opravda-

⁵⁷ *Ibid.* str. 1470.

vaju privremeno puštanje na slobodu te *potrebna jamstva* koja osiguravaju predaju). Navedeni se kriteriji razlikuju i sudac stoga treba izravno primijeniti strože kriterije iz Statuta. Također, postupanje po navedenim odredbama onemogućuje prethodno upoznavanje Suda sa zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu i uzimanje njegovih preporuka u obzir pri odlučivanju, što Statut zahtijeva. Naime u čl. 32. predviđeno je da istražni sudac (sudac istrage) odluku o pritvoru ili puštanju na slobodu okrivljenika donese odmah nakon što ustanovi da se okrivljenik želi dobrovoljno predati. Po prirodi stvari u tom trenutku sudac još nije obavijestio Sud o postojanju zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu te ne postoje preporuke Suda koje bi mogao uzeti u obzir prilikom odlučivanja o pritvoru.

Odredba o tome da državni odvjetnik uopće ne treba tražiti određivanje pritvora ako okrivljenik izjavu o pristanku da prije uhićenja još je više u suprotnosti sa Statutom, koji ne predviđa takvu mogućnost prilikom ili zbog dobrovoljne predaje. Iako obje navedene odredbe mogu potaknuti okrivljenike na dobrovoljnu predaju, država nepotrebno preuzima na sebe veliki rizik u slučaju bijega okrivljenika, jer ga je pustila na slobodu prema odredbama koje nisu u skladu s obvezama iz Statuta i bez konzultacija sa Sudom. Iz tog razloga navedene odredbe treba izmijeniti i uskladiti sa Statutom.

3.5. Postupak za odlučivanje o zahtjevu za uhićenje i predaju

Prema čl. 33. ZPSMKS-a za odlučivanje o predaji okrivljenika MKS-u nadležni su županijski sudovi u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu. Oni odlučuju u vijećima u sastavu od tri suca koji se odlikuju iskustvom rada u najsloženijim predmetima. Postupak teče na način da sud upoznaje okrivljenika sa zahtjevom i optužbama te ga ispituje o djelima koja mu se stavljaju na teret te o drugim okolnostima važnima za odlučivanje o zahtjevu za predaju (čl. 34.). Prije donošenja odluke može se pojaviti potreba za konzultacijama sa Sudom, iako u toj fazi postupka predaje vjerojatno rijetko. U čl. 93. Statuta kao primjer relevantan za tu fazu postupka navodi se samo slučaj kada izvršenje zahtjeva za predaju iziskuje od zamoljene države kršenje ranije ugovorne obveze prema nekoj drugoj državi.

Sud donosi rješenje kojim udovoljava zahtjevu za predaju okrivljenika ako utvrdi: a) da se zahtjev odnosi na osobu protiv koje se vodi postupak za predaju, b) da se radi o kaznenom djelu za koje je Sud nadležan prema Statutu te c) ne postoje zapreke za predaju prema Statutu (čl. 36. st. 1. ZPSMKS-a). U suprotnome, ako nije ispunjena neka od tih pretpostavaka, vijeće rješenjem odbija zahtjev za predaju (čl. 36. st. 2.). U istom stavku dodatno je propisano da se postupak predaje nakon pravomoćnog odbijanja može obnoviti smislenom primjenom odredaba ZKP-a ili na temelju novog zahtjeva MKS-a.

U navedenoj odredbi predviđeno je da hrvatski sud odbije zahtjev za predaju okrivljenika ako utvrdi da se ne radi o kaznenom djelu za koje je MKS nadležan. Odredba je preuzeta iz Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom⁵⁸ (odnosi se na MKSJ) te sadrži političku poruku da RH neće olako predavati okrivljenike međunarodnom kaznenom sudu. Međutim tako koncipirana odredba nije u skladu sa Statutom. Naime u konkretnom slučaju radilo bi se o prigovoru nenadležnosti, odnosno o prigovoru pokretanja ili vođenja postupka, o kojem odlučuje sam Sud (čl. 19. Statuta). Sukladno čl. 89. st. 2. Statuta država može odgoditi izvršenje predaje do odluke Suda, ali nakon što je Sud odlučio da je predmet dopušten, država je mora izvršiti. Kako hrvatski sud nije ovlašten preispitivati radi li se o kaznenom djelu za koje je MKS nadležan, navedenu pretpostavku trebalo bi brisati iz odredbe.

U odnosu na zapreke za predaju prema Statutu, čl. 3. st. 3. Zakona propisuje da se zahtjev Suda može odbiti samo iz razloga predviđenih Statutom te upućuje na tri članka Statuta: čl. 93. st. 3., čl. 94. st. 4. i čl. 98. st. 1. Statuta. Iako navedena odredba služi samo kao pomoć nadležnim tijelima, upućivanje je pogrešno i dijelom u suprotnosti sa Statutom. Naime čl. 94. st. 4. ne postoji u Statutu pa je očito da se radi o pogrešci,⁵⁹ a postojanje okolnosti iz čl. 98. st. 1. u Statutu nije propisano kao razlog zbog kojega država može odbiti zahtjev za predaju okrivljenika, nego kao razlog zbog kojega Sud neće tražiti predaju. Time se željelo naglasiti da je o tome nadležan odlučiti Sud, o čemu odlučuje sukladno proceduri za rješavanje sporova o sudskim dužnostima Suda iz čl. 119. st. 1. Statuta.⁶⁰ Iako odredbe provedbenog zakonodavstva trebaju biti u skladu sa Statutom, treba istaknuti da rješenje slično hrvatskome predviđaju još neke države članice Statuta.⁶¹ S obzirom na posljedice pogrešne odluke Suda, koja povlači za sobom odgovornost države članice za povredu međunarodne obveze prema drugoj državi, čini se da su države na taj način ipak željele za sebe zadržati pravo konačne odluke, čak i po cijenu utvrđenja nesuradnje sa Sudom.

Treba istaknuti da je Zakon u tom dijelu podnormiran i da nije predviđena mogućnost obustave postupka, do koje može doći ako Sud u nekom trenutku, npr. zato što je utvrđeno da se osoba ne nalazi na teritoriju RH, povuče zahtjev

⁵⁸ Narodne novine, br. 32/1996.

⁵⁹ Vjerojatno se htjelo uputiti na čl. 99. st. 4. Statuta.

⁶⁰ Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 98, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2119 i 2120.

⁶¹ Primjeri takvih država jesu Australija i Švicarska. Prema Akande, Dapo, *International Law Immunities and the International Criminal Court*, *The American Journal of International Law*, vol. 98, 2004, str. 431.

za predaju. Takva je mogućnost predviđena u drugim zakonima (čl. 24c ZP-SEU-a) i treba je predvidjeti i u ZPSMKS-u.

Protiv rješenja županijskog suda kojim se odobrava predaja omogućena je žalba, koja zadržava izvršenje. Ovlaštenici na žalbu jesu državni odvjetnik, okrivljenik i njegov branitelj, a rok za žalbu iznosi osam dana. O žalbi odlučuje VSRH u vijeću od pet sudaca (čl. 38. st. 1. ZPSMKS-a), pri čemu se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ZKP-a⁶² (čl. 38. st. 2.). Za razliku od toga propisano je da se rješenje kojim se zahtjev za predaju odbija preispituje po službenoj dužnosti. U tom slučaju rješenje se po službenoj dužnosti, zajedno sa spisom predmeta, dostavlja VSRH-u, koji razmatra zahtjev i prvostupanjsko rješenje te svojim rješenjem potvrđuje, ukida ili preinačuje rješenje županijskog suda (čl. 37.).

Prema čl. 39. st. 1. Zakona o primjeni Statuta pravomoćno sudsko rješenje kojim se dopušta predaja okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu konačno je. Zakon nažalost ne propisuje kada rješenje postaje izvršno, nego se samo navodi da okrivljenik može podnijeti ustavnu tužbu i da ministar nadležan za pravosuđe može privremeno odgoditi izvršenje rješenja (st. 2. i 3.). S obzirom na rješenja iz drugih zakona koji uređuju međunarodnu kaznenopravnu pomoć, u Zakonu bi trebalo propisati kada rješenje postaje izvršno, odnosno donosi li ministar pravosuđa (Vlada) nakon pravomoćnosti sudskog rješenja novo (deklaratorno) rješenje kojim dopušta ili ne dopušta predaju Sudu, kako je to propisano u čl. 57. i 58. ZOMPO-a.

I zadnje, propisano je da okrivljenik protiv pravomoćnog rješenja može podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu RH (čl. 39. st. 2. ZPSMKS-a). Sama odredba deklaratorne je naravi i pravno nije nužna jer ne utječe na mogućnost podnošenja ustavne tužbe. Iz tog razloga navedenu bi odredbu kao suvišnu trebalo brisati iz Zakona. Inače, u svojoj praksi Ustavni sud postupak izručenja drugoj državi ne smatra kaznenim postupkom, nego sudskim postupkom *sui generis* te je stoga rješenje, sukladno standardima Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Kononov protiv Latvije*, podložno ustavnosudskom preispitivanju samo u odnosu na „flagrantnu i očitu arbitrarnost“.⁶³ Ostaje pitanje bi li Sud navedene kriterije za ispitivanje primijenio i kod predaje MKS-u, gdje se radi o vertikalnoj suradnji s međunarodnim kaznenim sudom, u koji postoji viši stupanj povjerenja nego u sudove drugih država.

⁶² Radi se o nepotrebnom ponavljanju, jer je u čl. 29. već prije propisano da se u postupku predaje na smislen način primjenjuju i odgovarajuće odredbe ZKP-a.

⁶³ U-III-4419/2016 od 13. 10. 2016., pozivajući se na svoje stajalište izneseno u odluci broj: U-III-351/2014 od 24. 1. 2014. Stajalište je bilo zauzeto u kontekstu predaje na temelju EUN-a, ali je ponovljeno i u citiranom predmetu izručenja na temelju ZOMPO-a.

3.5.1. Odgoda predaje

Uz prethodno opisano odbijanje ili odobrenje zahtjeva za predaju, u postupku je predviđena i treća mogućnost: odgoda predaje. Fakultativna odgoda predaje predviđena je ako okrivljenik podnese pred nacionalnim sudom prigovor utemeljen na načelu *ne bis in idem* (čl. 89. st. 2. Statuta). Također, država takvu mogućnost ima i ako je podnesen prigovor dopuštenosti pokretanja ili vođenja postupka prema čl. 18. ili 19. Statuta (čl. 95.).

U Zakonu o primjeni Statuta propisano je da Vlada može odgoditi izvršenje zahtjeva za suradnjom zbog potreba kaznenog postupka koji se vodi u Republici Hrvatskoj ili prigovora dopuštenosti pokretanja ili vođenja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom, uz upućivanje na čl. 94. i 95. Statuta (čl. 25.). Odredba ne navodi u kojoj fazi postupka predaje Sudu Vlada može koristiti svoju ovlast, odnosno radi li se u tom slučaju o odgodi odlučivanja o zahtjevu Suda ili odgodi izvršenja pravomoćnog rješenja o predaji. Ako se zaključi da se ovlast odnosi na obje faze postupka predaje, odredba se djelomično preklapa s odredbom o tome da ministar nadležan za poslove pravosuđa ima ovlast privremeno odgoditi predaju okrivljenika zbog njegove bolesti ili drugog naročito opravdanog razloga u fazi izvršenja rješenja (čl. 39. st. 3. ZPSMKS-a). S obzirom na to da je zakonodavac postupak i meritornu odluku o predaji okrivljenika odlučio povjeriti isključivo sudovima,⁶⁴ nejasno je zašto im nije povjereno da samostalno donesu odluku o odgodi odlučivanja o zahtjevu u slučajevima kada je podnesen prigovor dopuštenosti pokretanja ili vođenja postupka prema članku 18. ili 19. Statuta.

3.6. Izvršenje predaje

U odnosu na izvršenje odluke o predaji Sudu propisano je da se ona mora što je prije moguće izvršiti (čl. 59. st. 7. Statuta). To se odnosi na pravomoćnu i izvršnu odluku o predaji, neovisno o tome na koji je način država uredila postupak predaje u svojem zakonodavstvu. Pravilo 184 PPD-a propisuje da država mora odmah obavijestiti tajništvo MKS-a da je osoba dostupna za predaju (1) te se ona nakon toga predaje Sudu do dogovorenog datuma i na dogovoreni način (2).

Prema čl. 40. ZPSMKS-a pravomoćno i izvršno rješenje kojim je odlučeno da će se okrivljenika predati MKS-u dostavlja se putem ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa Vladi, a ona ga prosljeđuje Sudu. Rješenje se dostavlja i nadležnom tijelu MUP-a radi izvršenja. Prema Zakonu druga osnova po

⁶⁴ Tako Josipović, Ivo, *op. cit.* (bilj. 9), str. 863.

kojoj MUP obavlja predaju okrivljenika jest izjava o dobrovoljnoj predaji (čl. 41.). To se odnosi na izjavu koju je okrivljenik dao pred državnim odvjetnikom prije uhićenja iz čl. 32. st. 4. Zakona, jer se tada ne donosi sudsko rješenje o predaji.

3.7. Naknadni zahtjev zbog pravila specijaliteta

Kao jedna od pretpostavaka za predaju u Statutu je predviđeno i načelo specijaliteta, koje onemogućuje da se protiv okrivljenika pred Sudom vodi postupak za kazneno djelo počinjeno prije predaje, a za koje nije zatražena predaja (čl. 101. st. 1.). U tom slučaju Sud može naknadno od države zatražiti da odustane od tog ograničenja, uz dostavljanje dodatnih obavijesti sukladno pravilima o sadržaju zahtjeva za uhićenje i predaju (st. 2.).

RH u svojem provedbenom zakonodavstvu nije odustala od ograničenja mogućnosti vođenja postupka prema pravilu specijaliteta te se ono stoga primjenjuje na postupak prema okrivljenicima koje je predala Sudu. Pravilo se primjenjuje i na osobe koje su se Sudu dobrovoljno predale, jer nije predviđeno da se okrivljenici prije predaje odreknu tog prava. Iz tog bi razloga u provedbenom zakonodavstvu bilo dobro propisati tko odlučuje o takvu naknadnom zahtjevu Suda i navesti da o tome odlučuje isti sud koji je odlučio o predaji. Nedostatak provedbene odredbe ne bi trebao dovesti do problema u praksi jer će se tumačenjem vjerojatno doći do istog rezultata.

4. ZAKLJUČAK

U radu je razmatran postupak predaje okrivljenika Međunarodnom kaznenom sudu, koji se pokreće zahtjevom za uhićenje i predaju ili zahtjevom za privremeno uhićenje. Nakon razmatranja materijalnih i formalnih pretpostavaka za izdavanje zahtjeva u radu je razmotren niz pitanja koja se odnose na uređenje nacionalnog postupka za predaju Sudu. Postupak predaje u Hrvatskoj uređuju odredbe Statuta dopunjene Pravilima o postupku i dokazima te provedbene odredbe Zakona o primjeni Statuta, koji dalje upućuje na podrednu smislenu primjenu odredaba ZKP-a. Za uređenje postupka bitno je da su odredbe Statuta, kao ratificiranog međunarodnog ugovora, po pravnoj snazi iznad provedbenih odredaba u ZPSMKS-u, zbog čega u slučaju njihova nesuglasja odredbe Statuta imaju prednost. Međutim istaknuto je da bez obzira na to odredbe provedbenog zakonodavstva treba uskladiti sa Statutom zbog mogućnosti da nadležno tijelo u zabludi postupa suprotno Statutu. Također, utvrđeno je, može doći do praktičnih problema u slučaju kada nedostaju provedbene odredbe, a odredbe Statuta nisu izravno primjenjive.

Usporedbom obveza iz Statuta i odredaba Zakona o primjeni Statuta utvrđeno je da ZPSMKS u nekim slučajevima sadrži odredbe u suprotnosti sa Statutom. U nekim slučajevima odredbe su izravno suprotstavljene odredbama Statuta, dok u drugim slučajevima ne predviđaju sve ono što Statut zahtijeva. Odredbe koje su izravno u suprotnosti sa Statutom jesu one o određivanju pritvora u slučaju pristanka okrivljenika na dobrovoljnu predaju u ranoj fazi postupka, jer se za odluku o pritvoru upućuje na primjenu kriterija iz ZKP-a te nije predviđeno obavještanje Suda i odlučivanje uzimanjem u obzir njegovih preporuka. Odredba o kriterijima za donošenje odluke o predaji također nije u skladu sa Statutom, jer iz nje proizlazi da je jedan od kriterija za odbijanje predaje i činjenica da se ne radi o djelu iz nadležnosti Suda, što nacionalni sud prema Statutu nije ovlašten ispitivati. Kao primjer za drugu skupinu odredaba može se navesti odredba koja, suprotno Statutu, ne predviđa da sudac istrage ispituje je li osoba bila zakonito uhićena i jesu li joj se poštovala prava prilikom uhićenja.

Uz to usporedbom Zakona o primjeni Statuta sa sličnim zakonima koji uređuju kaznenopravnu suradnju između država, ZOMPO-om i ZPSEU-om, utvrđeno je da su njegove odredbe u nekim dijelovima podnormirane. Tako npr. kod dobrovoljne predaje nije propisano da okrivljenik daje pristanak potpuno svjestan posljedica i da se to unosi u zapisnik, kao ni odricanje okrivljenika od zaštitnih učinaka načela specijaliteta ili mogućnost donošenja rješenja o obustavi postupka ako Sud povuče zahtjev.

Istraživanje je nadalje pokazalo da ZPSMKS u dijelu koji se odnosi na predaju nije usklađen s izmjenama drugih zakona u hrvatskom pravnom sustavu te da ga treba s njima uskladiti. Tako npr. o pritvoru odlučuje istražni sudac, iako je on u ZKP-u još 2008. godine zamijenjen sucem istrage, a u pogledu posebnih dokaznih radnja upućuje se na numeraciju ZKP/97, koji više nije na snazi. I zadnje, utvrđene su i neke druge pogreške u ZPSMKS-u, koje također treba otkloniti. Kao primjeri se mogu navesti odredba da se policiji dostavlja uhiđbeni nalog, umjesto zahtjeva, ili pogrešno upućivanje na čl. 16. umjesto 16b.

Sve navedeno pokazuje da postupak predaje MKS-u u hrvatskom provedbenom zakonodavstvu u nekim aspektima nije uređen na zadovoljavajući način. U prvom redu potrebne su izmjene kako bi se provedbeno zakonodavstvo uskladilo s odredbama Statuta. Uz to potrebno ga je dopuniti odredbama koje će olakšati provođenje postupka i ispunjenje obveza iz Statuta. Pritom zakonodavac ima na raspolaganju tri mogućnosti: dopuniti odredbe ZPSMKS-a, propisati za postupak predaje podrednu primjenu odredaba ZOMPO-a ili propisati podrednu primjenu odredaba ZPSEU-a. Propisivanjem podredne primjene jednog od zakona koji uređuju međunarodnu kaznenopravnu suradnju Zakon o primjeni Statuta ponovno bi se povezao s tim zakonodavstvom, nakon što je veza prekinuta donošenjem ZOMPO-a i brisanjem odredaba o međunarodnoj kaznenopravnoj pomoći u ZKP-u. I zadnje, vrlo je važno provedbeno zakonodavstvo uskladiti s promjenama drugih zakona u hrvatskom pravnom sustavu, u prvom redu ZKP-a, te u njemu treba otkloniti druge uočene pogreške.

POPIS LITERATURE

1. Akande, Dapo, International Law Immunities and the International Criminal Court, *The American Journal of International Law*, vol. 98, 2004, str. 407-433.
2. Cassese, Antonio, On the Current Trends towards Criminal Prosecution and Punishment of Breaches of International Humanitarian Law, *European Journal of International Law*, vol. 9, 1998, str. 2-17.
3. Hall, Christopher K.; Ryngaert, Cedric, Article 58, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
4. Hall, Christopher K.; Ryngaert, Cedric, Article 59, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
5. International Centre for Human Rights and Democratic Development and The International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy, *International Criminal Court: Manual for the Ratification and Implementation of the Rome Statute*, Vancouver, ožujak 2003.
6. Josipović, Ivo, Novo hrvatsko implementacijsko međunarodno kazneno pravo: procesnopravni i organizacijski aspekti, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 10, 2013, str. 843-876.
7. Krapac, Davor, Međunarodna kaznenopravna pomoć: Uvod u teoriju međunarodne kaznenopravne pomoći, komentar Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, zbirka međunarodnih ugovora Republike Hrvatske o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, Zagreb, 2006.
8. Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 87, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
9. Kreß, Claus; Prost, Kimberly, Article 88, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
10. Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 91, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
11. Kreß, Claus; Prost, Kimberly; Article 98, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.
12. Kreß, Claus; Prost, Kimberly, Part 9. International Cooperation and Judicial Assistance, u: Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016, str. 2008.
13. Triffterer, Otto; Ambos, Kai (ur.), *Rome Statute of the International Criminal Court. A Commentary*, C. H. Beck; Hart; Nomos, 2016.

Summary

THE PROCEDURE OF SURRENDERING THE ACCUSED TO THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT FROM THE PERSPECTIVE OF CROATIAN IMPLEMENTING LEGISLATION

An important characteristic of international criminal courts is that, as a rule, they may conduct proceedings only in the presence of defendants. Therefore, the surrender of the defendant has a decisive impact on their being able to act. In this article, only one aspect of the surrender of the accused to the International Criminal Court is considered: the procedure of

surrender in the State to which the International Criminal Court has sent a surrender and arrest warrant. This is analysed from the perspective of Croatian implementing legislation. After some introductory remarks, the author first analyses the substantive and formal prerequisites for the issuance of the Court's request for the surrender and arrest of the accused. In the central part of the paper, the author analyses a series of issues concerning the procedure of surrendering the accused to the Court. In addition, the author also draws attention to the obligations laid down in the Statute, as well as the provisions of Croatian implementing legislation compared with other laws providing for international criminal law assistance.

In Croatia, the surrender procedure is laid down in the Statute and in the implementing provisions of the Act on the Implementation of the Statute which further refers to the subordinate and meaningful application of the provisions of the Criminal Procedure Act (CPA). When considering the procedure, it is essential that the provisions of the Statute, as a ratified international agreement, take precedence over the implementing provisions of Croatian laws in terms of their legal force. In the event of their lack of correspondence, the provisions of the Statute prevail. When comparing the obligations of the Statute and the provisions of the Act on the Implementation of the Statute, it can be seen that the Act, in some cases, contains provisions that collide with the Statute, while, in some other cases, they do not envisage everything that the Statute requires. As an example of the provisions that are directly contrary to the provisions of the Statute, we can mention those on ordering custody when the accused agrees to voluntary surrender, because when a decision on custody is rendered, reference to the criteria of the CPA is made. It is not necessary to notify the Court or make a decision by taking into account the Court's recommendations. In order to give an example of another group of provisions, we can mention the provision which, different from the Statute, does not lay down that the judge examines whether a person has been lawfully arrested and whether, at the time of the arrest, his or her rights were respected. In addition, while comparing the Act on the Implementation of the Statute with similar acts providing for criminal law cooperation between States, it is established that its provisions in some parts contain legal gaps. For example, when dealing with voluntary surrender, the defendant's waiver of the protective effects of the principle of speciality is not prescribed. Furthermore, in the part dealing with the surrender, the Act is not harmonised with the amendments of other acts in the Croatian legal system. For example, it is laid down that the investigating judge decides on the custody, although this had already been substituted by the "judge of investigation" in the CPA as early as in 2008.

The analysis shows that the procedure of the surrender to the ICC in Croatian implementing legislation has not been regulated in a satisfactory manner. Amendments are necessary to harmonise it with the provisions of the Statute. Some additions must also be made to facilitate the procedure and to meet the obligations laid down in the Statute. The legislator has three possibilities: to fill the gaps in the provisions of the Act on the Implementation of the Statute, to prescribe for the procedure of surrender the subordinate application of the provisions of the Act on International Legal Assistance in Criminal Matters, or to prescribe the subordinate application of the provisions of the Act on Legal Cooperation in Criminal Matters with the Member States of the European Union. In addition, the implementing legislation must be harmonised with the amendments of other acts in the Croatian legal legislation, and the existing deficiencies must be removed.

Keywords: international criminal law, International Criminal Court, cooperation, surrender, implementing legislation.